

Ukázka pracovního listu – společná část maturitní zkoušky:

PRACOVNÍ LIST

SPOLEČNÁ ČÁST MATURITNÍ ZKOUŠKY ČESKÝ JAZYK A LITERATURA – VYŠŠÍ ÚROVEŇ OBTÍŽNOSTI

JULIUS FUČÍK REPORTÁŽ PSANÁ NA OPRÁTCE

Výňatek Umělecký text

Ale Klecan mluvil. Bylo tu již několik lidí ze řad inteligence. A přišlo stanné právo. Hromadné zatýkání a popravy bez dlouhých výslechů. Na Gestapu se kombinovalo: Když Vančura, proč ne také jiní? Proč ne S. K. Neumann? Proč ne Halas? Proč ne Olbracht? Ti tři byli mi přímo označováni jako autoři článků v Rudém právu. Jejich zatčení bylo na vážkách. A zatčení, to znamenalo jistou smrt. Na programu byli i jiní: Nezval, Seifert, oba Vydrové, Dostal a z důvodů mně už docela neznámých dokonce i Frejka a takový mnohoživelník jako Bor. Kdybych byl naráz vylil své ledví před Gestapem, nebyl bych jim většinou mohl ublížit. Ale o to teď nešlo. Šlo o něco jiného: mohl jsem je zachránit svým mlčením? Bylo mé mlčení ještě aktivním? Nebylo už pasivním?

Na tuhle otázku jsem si musil dát odpověď. A dal jsem si ji. Nejsem nepozorný k tomu, co se kolem mne děje a s kým mám co dělat. Sedm neděl na Gestapu naučilo mne mnohému. Poznal jsem ty všemocné lidi tady, jejich metody, jejich úroveň. Pochopil jsem, že mám i tady příležitost k boji; docela jinými prostředky než venku, ale se stejným smyslem a stejným zaměřením. Mlčet dál znamenalo nevyužít této příležitosti. Teď už bylo třeba něčeho víc, abych si mohl říci, že jsem na každém místě a v každé situaci plnil svou povinnost. Bylo třeba začít hrát vysokou hru. Ne o sebe – to bys musil hned prohrát –, ale o jiné. Očekávali ode mne senzaci. Dal jsem jim ji tedy. Slibovali si mnoho od mého mluvení. „Mluvil“ jsem tedy. Jak, najdete v mém protokolu.

Výsledky byly dokonce lepší, než jsem předpokládal. Obrátil jsem jejich pozornost docela jiným směrem. Zapomněli na Neumanny, Halase, Olbrachty. Dali pokoj české inteligenci. Docílil jsem dodatečně i propuštění zatčené Boženy Půlpánové a Jindřicha Elbla, jejichž svědectví se dovolávám. A víc. Získal jsem důvěru a pokračoval jsem. Několik měsíců se honili za vidinou, která – jako každá vidina – byla větší a svůdnější než skutečnost. A skutečnost venku mohla zatím pracovat a růst k velikosti, která předčí všechny vidiny. Mohl jsem pak i přímo zasahovat do případů, které se sem dostaly, a tyto zásahy „nezůstaly bez následků“. Byla to jediná práce, kterou jsem jako „hausarbeiter“ v Petschkově paláci poctivě konal.

Že jsem tím oddálil svou smrt, že jsem tím získal čas, který by mě snad mohl pomoci, byla odměna, s níž jsem nepočítal.

Rok psal jsem s nimi divadelní hru, v níž jsem si vyhradil hlavní úlohu. Bylo to někdy zábavné, někdy vyčerpávající, vždycky dramatické. Každá hra však má svůj konec. Vyvrcholení, krize, rozuzlení. Opona padá. Potlesk. Diváci, jděte spat!

Hle, i má hra se chýlí ke konci. Ten už jsem nenapsal. Ten už neznám. To už není hra. To je život.
A v životě není diváků.
Opona se zvedá.
Lidé, měl jsem vás rád. Bděte!

Počítali jsme vždycky se smrtí. Věděli jsme: dostaneme-li se do rukou gestapa, znamená to konec. Podle toho jsme také jednali i zde.
I má hra se chýlí ke konci. Ten už jsem nenapsal. Ten už neznám. To už není hra. To je život.
A v životě není diváků.
Opona se zvedá.
Lidé, měl jsem vás rád. Bděte!

Zdroj: JULIUS FUČÍK (1903–1943) A JEHO REPORTÁŽ, PSANÁ NA OPRÁTCE – UKÁZKA TEXTU I. Ústav pro studium totalitních režimů [online]. [cit. 2011-06-13]. Dostupný z WWW <<http://www.ustrcr.cz/cs/julius-fucik-a-jeho-reportaz-psana-na-opratce-ukazka-textu-1>>.

Výňatek Neumělecký text

Říkáme často, že Julius Fučík je našim vzorem.
Ale stavět si Julia Fučíka za vzor, to neznamená jen vědět, co Julia Fučík udělal pro svobodu pracujících. To znamená vědět, jak to Fučík dokázal, jak žil, pracoval a bojoval.
Julia Fučík je našim vzorem proto, že miloval život. I v těžkých chvílích svého života rozdával lidem okolo svou úsměvnou radost. Třikrát v životě mu zabavili přítele nejmilejšího, knihovnu, třikrát v životě si ji s úsměvem budoval znovu. Miloval zpěv – zpěvem vyjadřoval svou radost. Zpíval tak rád, jako statisíce nás, kteří se účastníme Soutěže tvořivosti mládeže. I ve vězení první republiky u fašistů si zpíval a těšil sebe i ostatní. Miloval život a přece umíral s úsměvem – to proto, že věděl, zač položit život.
Julia Fučík je nám učitelem, jenž stále touží vědět a znát víc. Nikdy nebyl spokojen s tím, co znal. Díval se na život očima široce rozevřenýma. Po celý život se učil. Aby mohl studovat vysokou školu a nemít hlad – chodil pracovat na stavbu silnic a regulaci. Jedl málo, aby si mohl koupit co nejvíc knih. Věděl, že čím víc bude znát – tím lépe bude moci bojovat proti kapitalismu, proti fašismu.
Julia Fučík je nám mladým vzorem v lásce k vlasti, v lásce k matce pracujících světa – k Sovětskému svazu. Každý jeho krok směřoval k osvobození pracujících v naší zemi a proto tak vášnivě hájil svými reportážemi pravdu o Sovětském svazu proti všem těm, kteří na stránkách měšťáckých novin plivali kal a špínu na mladý sovětský stát. I my chceme milovat svou vlast a Sovětský svaz „láskou upřímných synů“, jak psal Julius Fučík. Pro štěstí pracujících své země neznal Julius Fučík ve své práci únavy. Šel vždy tam, kde ho bylo nejvíce potřeba. Když na Mostecku vypukla velká Hornická stávka – odejel tam okamžitě, vylepoval plakáty, pral se s policajty, hovořil na demonstracích, jedl s horníky z jedné mísy. Stejně tak odejel do Bretagne k stávkujícím rybářům, do Berlína k stávkujícím dělníkům.
A Julia Fučík byl krásným člověkem, komunistou i ve svém osobním životě. On miloval – nesobecky, radostně, mladě. Sám k sobě byl tvrdý.
V dobách pro národ nejtěžších žil Julius Fučík, jako národní hrdina a jako národní hrdina také zemřel. Za svého života nebažil ani po slávě, ani po hrdinství, ale celým svým životem bojoval proti vykořisťovatelům. Chtěl, aby se měli na světě všichni dobře, aby byli svobodní, aby našli práci a nikdy netrpěli hladem. Smrti se nebál, neboť věděl, že on je pouze jedním z těch, kteří umírají proto, aby se ti ostatní měli dobře. Jeho oběť, stejně jako oběti jeho spolubojovníků, nebyly marné. Dnes se jeho veliké přání splnilo. Máme lidově demokratickou republiku, která je na cestě k socialismu.
Fašisté umučili Julia Fučíka. V našich srdcích však zůstane navždy vepsána památka na jeho život, na jeho veliké dílo. Nesmrtelná památka na člověka, který je vzorem všem nám, mladým. Není větší cti nad čest nosit na svých prsou odznak s jeho jménem. Fučíkovo jméno nás zavazuje a žene vpřed.

(Fučíkův odznak)

Zdroj: *Jak získám Fučíkův odznak.* Sorela [online]. [cit. 2011-06-13]. Dostupný z WWW <<http://www.sorela.cz/web/articles.aspx?id=85>>.